

(א) ז"ק כה. זכום ט"ז;
 (ב) [ע"י ל. א. א. ג. רש"י]
 אמר ליה, ד' ע"י חו"ס'
 זכום ט"ז; וזום ז"ק כה.
 ד"ה ק"ו, (ח) [נל ידעמי
 מקומו. וע' בדמוס' ז"ק כה.
 כמו וכן מוכח בתוספ' לדבות
 וכן העמיק הטורניר כפי'כ
 מ"ה ד"ק ד"ה ד"ה וכו' לשון
 הטוס' וכן מוכח בתוספתא
 דאבות ע"ש והנה לפיכך לא
 נמצא שום תוספתא על מ"ס'
 אבות והפסחי אבות דרבי נתן
 ולא נמצא אלא כפי' מ"ס'
 בזה"ל א"ל הקב"ה למשה א"ל
 מלך טף ע"ש והנה לפיכך לא
 נה כדא"ל היה לה שמכא
 ז' ימים א"ל שאלו מלך בלתי
 הנללים על אמת מנה ומה
 לא דין הוא שהכלל י"ד יום
 אלא למעט מחול לה שזמ"ר
 ויחמר על מל משה וכו',
 (י) ג"ל [וסקא, (י) ג"י רש"י
 כגן הנ"ל, (ח) ג'יון וזמ"ר
 אמאי איצטריך אין לו דבת
 למשמע ינ"ף י"י ממשמש
 דפן כהיקשא דמטות.

תורה אור השלם

1 וְכַל בַּת יִרְשֶׁת נַחֲלָה
 מִמִּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד
 מִבָּנֵיהֶן וְשָׂמְרָתָם כְּמִשְׁפַּחַת
 תּוֹרָה לְאֶשְׁרֵי לְמַעַן יִירָשׁוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָת
 אֲבֹתָיו:
 2 וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה
 וְאֶבְיָדוּ יִזְרַק יִזְרַק בְּפָנָיו וְיֵלֵא
 הַכֹּהֵן שִׁבְעֵת יָמִים תִּסָּרֵף
 שְׂבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
 וְאֶתֵר תֹּאסָפוּ:
 במדבר יב די

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכל בת ומ'
 ולקמן פרכין כיון דירשת:
 (ב) ד"ה וזמ"ר וכו' להמתי
 דחומר מנקה: (ג) ד"ה א"ל
 כ"י יהוה שאלו ל"י ינאי
 (ד) לכן שקודם למ':
 (ה) תום ד"ה י"י וחומר ומ'
 וכן משמע בתוספתא
 כצ"ח:

מוסף רש"י

מדיון קל וחומר ביצד. גני
 י"ג מדות בתורת הכהנים (ב'ק'
 (ה) מנין שהמורה נמנה
 לירש ק"ו [בתים ג. הלא
 תכלם. לשון תימה הוא לשון
 ק"ו (ס). אלא ד"ה לבא מן
 הדיון להיות כנדון. והנה
 ולמדן שאין ראוי לטע"ע על
 הנה מן הדיון יתר מן המדיון
 דכתיב חסדו שבעת ימים
 (שם).

מוסף תוספות

א. שנוה"ב בפרצוף פנים
 ונפירות נשמה. ריעב"א.
 ב. דימוס' ושכינה י"ד
 לפי חשבון חלק שהתפוח.
 נמ"ן. ג. [ווא"ל הקב"ה]
 למשה אילו אביה נזף בה
 אילו כהן גדול נזף בה
 כדאי הוא שהכלם שבעת
 ימים. אני מלך מלך
 המלכים לא היה שהכלם
 י"ד יום. ר"י. ד. לפי
 שכו"ן שאנו באין להרוסיף,
 פחות מבדי הסגר דריוני ז'
 ימים אחרים אי אפשר
 להרוסיף. שם. ה. ירושה
 שניה היינו בן הבן ובת
 הבן בן הבת ובת הבת,
 דהיקשא קאי אכל הנך
 דכתיבי בקרא. מוס' לקמן
 ק"י:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

וכל צם יורשה נחלה ממוטו וגו'. ספ"א דקרא לאחד ממשפחת מטה
 אביה תהיה לנשה כדי שלא תסוב נחלה ממוטה למטה אחר. ומיהו לא
 נהג אלא בלוחו הדור דללקמן בפירקין (דף קכ.). ולקמן [ק"ג]. (ה) מפרשינן
 כיון דירשת שני מטות והיא נשאלת למטה אביה הרי מכל מקום

ק"ל וחומר לשכינה י"ד. אור"ת דלכך נקט י"ד משום דלמר בהמפתח
 (גדה דף ל"ה). שלשה שותפין יש באלם הקדוש ברוך הוא אבי
 ואמו ונותן צו הקב"ה כנגד שניהם אכל קשה קלמ כן אין זה
 קל וחומר דמן הדין יש להיות כנגד שניהם ועוד למר בספרי בתוספתא

ק"א.

קל וחומר למלך וכהן י"ד פירוש משה
 רבינו שיהי מלך וכהן גדול ששימש
 שבעת ימי המילואים ואמשה רבינו
 אמאי נקט י"ד ודוחק לומר דמלך
 היינו הקדוש ברוך הוא וכהן משה (ג'
 ורבינו חיים כהן מפרש קל וחומר
 לשכינה יותר מעט מו' וכיון דלפיקמיה
 מו' דהיינו הסגר חוקמה אשני הסגרות¹

**עין משפט
 נר מצוה**

יא א מ"י פ"א מהל' מלות
 הלכה כ' סגן עשין לו
 טו"ש ח"ע מ"י ס"י רעו עטף
 ד':

רבינו גרשום

נוחל ממון שלה ואינה
 נוחלת היא את ממון בנה
 דבתו משפחת האב רמינן
 נחלת הבן: מנהני מילי. דבן
 יורש את אמו וקודם לבת
 הוא: דכתב רחמנא וכל
 בת יורשת נחלה ממטות
 בני ישראל היאך וכו'
 שאביה משבט אחר ואמה
 משבט אחר. והיו אחין
 לאמה הראוין לירש את
 אביה דהא מצ"א למיעבד
 שפיר דליכא משום לא
 תסוב נחלה הואיל דאחיה
 קיימין ולאחר שנישאת
 אמה של זו מת אחיה
 ונפלה וישותן לאמה יהיה
 לה בת זו ונחלה אביה
 ואמה יורשתן בן זו שלא
 היה להן בן אלא דבת
 יורשת את אמה היא: ואין
 לי. ירושת את אמה:
 אלא בת. דכתיבי וכל בת
 יורשת ומ': בן מנין אמרת
 ק"ו ומה בת שרורע כחה
 בנכסי האב שבמקום בן לא
 ירחה בת. לפי כחה בנכסי
 האם. וכדאמרין הכא דהא
 איכתיב מיהא מן קרא
 דבת יורשת נכסי האם. בן
 בנכסי האב שבמקום האב אינו
 דיון וכי: וממקום שבאת.
 כלומר מאתו ק"ו מצי
 למיירש נמי דבן קודם
 לבת בנכסי האם דמה להלן
 גבי נכסי האב בן קודם
 לבת דכאמרי' לעיל טעמא
 דאין לו בן הא יש לו
 בן קודם לבת אף כאן
 נמי גבי נכסי האם בן
 קודם לבת: איכא למימר
 בהא ק"ו דיו לבא מן
 הדיון של ק"ו להיות נדון
 הדיון דליות בנכסי האם
 מק"ו של בת קאמי ומשה'
 בדיון הוה דלהוה שורין בן
 ובת בנכסי האם: ותנא
 דיון דמתני' דליף לה
 מבריית' ואמר דבן קודם
 לבת לא דרש דיו: והא
 דיו דאורייתא הוה דנא
 מדיון ק"ו כיצד. אחד מי"ג
 מדות שהתורה נדרשת בהן:
 הלא תכלם שבעת ימים.
 כיון מצורע שחמוריו היה
 מצטרע משום שחי' מוציא
 שם רע וזו דברה כלפי
 שכניו. ק"ו שחיי טעונה
 י"ד יום הסגר דכל מצורע
 ד' ימים היה טעון הסגר:
 אלא דיו לבא מן הדיון
 להיות נדון. ושכינה מאדם
 ילפנין אילמא דאורייתא
 היא: ומשני דאי בעלמא
 דרש דיו ושחיי האב
 דלא דרש דיו ואמר דבן
 קודם לבת דאמר קרא
 וכו': אפס זכריה. כלומר
 אין הלבנה כמותו: ואי
 לא תיהדר מפיק לך ר'
 חגיגא ב"ר שלמיה דאמר
 הלכה כו' זכריה מאוניך.
 כלומר משלך אצויה בעל
 כרוך ואהדר ליה: אשלח
 ליה לרב הונא דאמרת
 משמי' הלבנה כו' זכריה
 אפ' אמר הכי אי לא.
 ואיכתיב ר' הונא בר חייא.
 דאיהו לא הוה אמר הכי
 משמיה דרב הונא אלא
 כדו להעמיד דבריו ותלה
 בגברא רבא כרב הונא:
 איתרסת לקבלי. כלומר
 היית מקנטר בדברין כנגדי:
 אינהו. שמואל דאמר אפס
 זכריה רוב נחמן נמי.
 ס"ל כרב ושמואל דאמרי
 תרווייהו וכו': מסתמיך
 ואולי ר' ינאי אכתפיה
 דר' שמלאי שמעיה. משום
 משמש ר' ינאי לטלית
 של ר' יהודה: אמר ליה. לשמעיה אמרת לי
 דגולתיה יאה דין שיעוריה כשק הוא
 כלומר שיעורו של טלית זו כשק הוא
 שאין דבר חשוב ואין מקבל טומאה עד
 שהיא בו ד'

דמחמת שיבה הוה סגי נהור וכהה מאורו:
 אמר ליה שמעיה בר אינש דאורי לקבלנא
 הוא יאה וגולתיה יאה. כלומר יפה
 במעשים טובים וטליתו נאה: גשייה.
 של ר' יהודה: אמר ליה. לשמעיה אמרת לי
 דגולתיה יאה דין שיעוריה כשק הוא
 כלומר שיעורו של טלית זו כשק הוא
 שאין דבר חשוב ואין מקבל טומאה עד
 שהיא בו ד'

